

LUD

Jornal polonez „LUD” publica-se'n noite terças--e sextas--feiras

Wychodzi dwa razy na tydzień: w wtorki i piątki, wieczorem

Wydawca i Redaktor: Książ Jap Palka

Redakcja i Administracja otwarte są codziennie (prócz niedziel i świąt) od 8-11 godz. rano i od 1-5 godz. po południu.
PRENUMERATA: W Brazylii 120000 platna z góry; w Argentynie 6 pezów; w Polsce 14 zł.; w Ameryce Północnej 2.50 dolary; w Urugwaju 4 pezy urugwajskie.

Adres Redakcji: Ludo: Curitiba - Avenida Dr. Jayme Reis, Nr. 588
Adres dla listów: Curitiba - Caixa postal 155 - Paraná - Brasil
Adres telegraficzny: Redação Ludo Curitiba

Ceny ogłoszeń: - Ogłoszenia tylko zgóry płatne.
Do 3 cm. szerokości przez 1 lam do 3 razy 5000
Od 1 „ „ 1 „ za każdy raz na stronie ogłoszeń 3000
Od rocznych ogłoszeń zgóry zapłaconych na stronie ogłoszeń 40 proc. zniżki
Od nekrologów 4 cm. szerokości przez 1 lam 3000
Ogłoszenia w tekście według umowy.

CENA NUMERU 300 rejsów.

W Kurytybie do nabycia w sklepach pp.: R. Piekarczyk - Kubisa i Floreckiego.
W mieście São Paulo: w kioskach około poczty głównej; Estação Luz, Sorocabana i Braz.
W Porto Alegre: agent Grzegorz Kulesza - Filho, Rua do Parque 481.

„Dzień Pułaskiego”

W STANACH ZJEDNOCZONYCH AMERYKI PÓLNOCCNEJ

W roku 1779 poległ pod murami miasta Savannah, we Virginii, we walce o niepodległość Stanów Zjednoczonych generał polski, hrabia Kazimierz Pułaski. Przybył on do Ameryki Północnej w chwili, kiedy naród amerykański w ciężkich zmaganiach z dotychczasowym władcą - Anglią, pod wodzą Washingtona walczył o wolność i samodzielną swoją.

Zaledwie Pułaski wylądował na Ziemi amerykańskiej w lipcu 1777 roku, stanął na wyraźne życzenie Kongresu, na czele kawalerii amerykańskiej, która znajdowała się w opłakany stan. Mimo trudności różnej natury, zapalny Polak a przytem doskonały wódz, Pułaski zabrał się do pracy nad jej reorganizacją. Dokonał swego, zjednując sobie zaszczytny tytuł: „Ojca kawalerii amerykańskiej”, która go po dzień dzisiejszy takiego uważa.

Później dowodził legionem stworzonym przez siebie, na zwany legionem Pułaskiego. Na czele tego legionu odbył prawie dwuletnią kampanję wojenną aż do pamiętnego szturm, 9 go października 1779 roku na miasto Savannah, kiedy legion poniósł najcięższą stratę przez śmierć dowódcy - generała Kazimierza Pułaskiego. Poległ śmiercią zaszczytną na czele kawalerii podczas ataku, by zachować swym czynem podtrzymać na duchu cofające się oddziały francuskie.

Wśród plejady generałów z granicznych walczących o niepodległość Ameryki Północnej, Pułaski był jedynym, który poświęcił swoje, pragnienie sławy i gorliwość dla sprawy wolności swym życiem przypłacił.

Zasługi jego wobec Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej są duże, jedyne w swoim rodzaju, a Naród amerykański zaciągnął wobec niego nigdy nie kończący się dług wdzięczności; ale nie tylko wobec niego, ale i wobec całego Narodu polskiego, który złożył na ołtarzu wolności Ameryki jednego, z najlepszych swych synów.

W roku 1929 cała Północna Ameryka uroczysto obchodziła 150. rocznicę szalonego czynu i bohaterskiej śmierci polskiego generała Pułaskiego. Kongres Stanów Zjednoczonych oddał mu hołd; w różnych miastach nazwano ulice jego imieniem; ku jego czci wybito znaczek pocztowy z jego podobizną. Już przedtem zbudowano mu pomnik w okolicy Washingtonu, na pięknym skwerze. Od roku też 1929 Kongres zezwalał na jednoroczne święto państwowe w dniu 11 października ku czci Pułaskiego. Nie było jednak stałego święta, lecz co roku trzeba było wznawiać starania, ażeby Ameryka nie zapominała o bohaterze polskim. Wobec bohaterskiego poświęcenia się Pułaskiego za wolność Ameryki, Polonia północna-

no-amerykańska uważała te doroczne błagania za upokarzające i dlatego też wystąpiła jednomyślnie z żądaniem do Kongresu, wprowadzenia stałego „Dnia Pułaskiego” jako święta narodowego, amerykańskiego.

I poczęły się spadać listy do Washingtonu, do Kongresu, poszczególnych senatorów i to nie tylko zbiorowe od potężnych, tamtejszych organizacji jak Związek Polski, Zjednoczenie Rzymsko-Katolickie i t. p., ale i od poszczególnych osób nieraz znanych i wpływowych. Prasa polska wszelkimi odcieniami sprawę jednoznacznie poparła.

I dziś społeczeństwo tamtejsze może sobie pogratulować,

Bil o stały „Dzień Pułaskiego” przeszedł istotnie w Kongresie. Udało się nawet przełamać wybitnych opozycjonistów, obawiających się powstania precedensu, z którego zechcą skorzystał inni w rezultacie każdego dnia w roku będzie musiał być świętem państwowym.

Odtąd rokrocznie prezydent Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej będzie proklamował 11 października jako święto narodowe - Dzień Kazimierza Pułaskiego.

Jeden dowód więcej, że wspólpraca w akcji narodowej, wspólpraca zgodna i harmonijna, zawsze przyniesie wyniki dodatnie.

Ks. Jan Wiśliński.

(Przypisek Redakcji. - Jak donoszą ostatnie telegramy Roosevelt zawetował Bil o Dniu Pułaskiego. Sądzi, iż tylko dla Washingtona powinien być wyznaczony stały dzień taki.)

KRWAWY CALLES

Pismo „The Houston Chronicle” publikuje bardzo ciekawe wywiady, jakie miał specjalny korespondent tego dziennika, p. M. E. Walter, z różnymi osobistościami w Meksyku, skąd dopiero przed kilku tygodniami wrócił.

Pewien np. wybitny kupiec i mason w rozmowie z p. Walterem między innymi powiedział: „Calles niewątpliwie jest żelaznym mężem Meksyku. Partja idzie za nim jak stado owiec za baranem. Gdyby on wziął rózanie do ręki i rozpoczął pielgrzymkę do Guadalupe, to uczyniłby to samo każdy członek rządu i udawałby wielkiego świętoszka.”

„Dlaczego Calles jest takim zaciekłym wrogiem religii, na to odpowiedzieć trudno. Nikt wogóle nie wie jakie on naprawdę ma poglądy. Być może, iż ta cała kampanja antyreligijna ma cele wyłącznie polityczne. A może jest prowadzona dla podtrzymania zwartości w partji. Dopóki bowiem istnieje silna opozycja, muszą oni trzy-

mać się razem. Niechby tylko znikła ta obawa odrazu chwyciliby się nawzajem za gardła.”

Calles był katolikiem, ale odstąpił od Kościoła, aby zostać masonem, ale nie lepszy z niego mason niż katolik, masoni bowiem wierzą w Boga, a on jest niedowiarciem. „Gdy Calles udał się do Stanów Zjednoczonych aby poddać się tam operacji, korzystał ze szpitala katolickiego i żądał opieki zakonnie pielęgniarek. Tymczasem tutaj nie może istnieć szpital katolicki i zakony są zakazane. Był on chrześcijanin ojcem dla swego wnuka, a domaga się ateistycznego wychowywania dzieci w szkołach.”

Calles należy do największych bogaczy w republice, jest multimilionerem, a domaga się wychowywania dzieci w duchu socjalistycznym i uczenia ich, że własność prywatna dla narodu jest szkodliwa.”

Można tylko współczuć z Meksykanami, że los ich obdarzył takim dyktatorem.

WIADOMOŚCI Z POLSKI I O POLSCE

Ks. Kardynał Hlond Legatem Papieskim

Ojciec Święty Pius XI mianował J. E. Ks. Prymasa Polski Augusta Hlonda Legatem Papieskim na przyszłym Kongresie Eucharystycznym, który od-

będzie się w Lubjannie. Pierwszy to raz Kardynał Polski będzie przewodniczył na Świącie Kościoła Katolickiego w Jugosławii.

EMIGRACJI POLSCY DO PARAGWAJU

Statkiem „Neptunia” przybyło kilka rodzin polskich, zamierzających się osiedlić w Paragwaju. Ogółem jest 30 osób razem z dziećmi i kobietami. Są to wychodźcy pochodzący z okolic Warszawy, którzy sprzedawszy swoje mienie połączyli swoje fundusze, by zakupić nie-

co ziemi i stworzyć sobie nowy byt w Ameryce.

Emigranci mają podobno zamiar osiedlić się w kolonji „Fram”, której ziemie graniczą z Misjonami. Matry nadzieję, że Placówka zaopiekuje się rodzinami i uchroni ich przed gorzkimi zawodami.

DEFICYT BUDŻETOWY

Dochody budżetowe w marcu 1935 wyniosły 184 i pół miljonów złotych, wydatki zaś 203 miliony 300 tysięcy złotych. W ten sposób deficyt budżetowy za miesiąc marzec r. b. wy-

niósł 19 milionów 300 tysięcy złotych i okazał się wyższym od deficytu w lutym r. b., który sięgnął 15 milionów 300 tysięcy złotych.

Ks. Biskup Dr. Teodor Kubina

Z mej podróży apostołskiej wśród naszego wychodźstwa W POŁUDNIOWEJ AMERYCE

Przez stopy i bory stanu Rio Grande do Sul.

(Ciąg dalszy)

Nazajutrz po dobrze w wagonie salonowym przespanej nocy i po Mszy św. odprawionej w kościele, przy udziale licznych rodaków wybrałem się koleją w dalszą drogę w kierunku Cruz Alta, Passo Fundo da Boa Vista. Kolej prowadzi całemi godzinami przez step, pokryty wysoką, już suchą trawą. Od iskier z parowozu trawa wciąż się zapala, tak że często pociąg znajduje się jakby w płomienach. Pozałam dokuca nam czerwony kurz, który mimo szczerline zamkniętych drzwi i okien naszego wagonu salonowego, wszędzie się wiskła. Kurz ten wzbija się z toru kolejowego na skutek szybkiego ruchu pociągu.

Powitanie w Boa Vista.

Do Boa Vista dojeżdżamy po północy, ale w odczepionym od pociągu wagonie salonowym możemy odpoczywać na stacji aż do rana. Po krótkim powitaniu przez miejscowego proboszcza, Włocha, udajemy się do nowego, jeszcze nie całkiem wykończonego, dużego kościoła, gdzie odprawiam Mszę św. podczas której chór brazylijski pięknie śpiewa. Polska kolonja w samem mieście jest nieliczna, to też było w kościele więcej Brazylijczyków niż Polaków. Przemawiam do jednych i do drugich: do Polaków oczywiście po polsku, a do Brazylijczyków po włosku. Na skromnej plebanji witał mnie przedstawiciel władz lokalnych, którym później w nowym, jeszcze nieukończonym pałacu prefektury wskim składam wizytę.

Co to jest „churasco”?

Polaków, jak już powiedziałem, w samem mieście jest mało, ale wykazują dużą ruchliwość. Nabyli już dużą, dogodnie położony plac, aby na nim wzbudować Dom Polski, w którymby mogła być umieszczona także szkoła polska. Na tym placu pod cieńlem drzew na cześć moją urządził uroczyste „churasco”, na które zjawili się także dużo kolonistów z okolicy. „Churasco” to bardzo ciekawy zwyczaj, rozpowszechniony szczególnie na ziemi gauchowskiej, w stanie Rio

Grande do Sul. Jest to uczta pod gołym niebem, rodzaj europejskiego „pick-nick”. Ale ucztę tę przygotowują na samem miejscu. Składa się ona albo z woła, albo krowy, albo wieprza, albo barana, pociętego na kawałki, które plecze się na palach ponad ogniem z drzewa w wykopanych w tym celu małych rowach. Skoro pieczeń jest gotowa, każdy, kto chce, unie dla siebie kawałek mięsa długim nożem, jaki tu ludzie zwykle noszą u boku. Mięso to zaplają piwem, wódką, albo też i wodą, jeżeli niema innego trunku. Nie może powieść, żeby mi to „churasco” szczególnie przypadło do gustu. W każdym razie jest romantyczne, nastrojowe, i nadaje się na masowe zebrania, szczególnie tam, gdzie restauracje z dużemi salami są rzadkie. Nasi rodacy bardzo chętnie przyjęli ten zwyczaj gauchowski, odwiercającą tak charakterystycznie pierwotne życie, jakie tu w borach i stepach jeszcze się zachowało. Było nam bardzo wesoło i miło przy tem „churasco”. Wygłoszono przemówienia, śpiewaliśmy nasze polskie pieśni, rozrzewnieni i wzruszeni do łez, rozmawialiśmy o tem, czego serca nasze przy tej agapie - uczcie miłości - były pełne.

Jak zreszłą wszędzie i tu spotkałem ciekawe typy ludzi. Szczególnie wryły mi się w pamięć postacie dwóch starszych nauczycieli. Byli niegdyś bojownikami socjalistycznymi; zmuszeni po r. 1905, który tył nadziel zniweczył, opuścić kraj, przenieśli się tu w nowy, wolny świat i znaleźli zatrudnienie jako nauczyciele w szkołkach na linjach. Na ich twarzach jeszcze przeblyskiwał duch rewolucji. Stare umiłowanie idei rewolucyjnej widocznie jeszcze nie zamarło w ich duszach, ale przybył, by pogawędzić z biskupem z Częstochowy i tak się wzruszył, że jeden z nich w płomienem przemówieniu wznosił okrzyk na cześć Matki Boskiej Częstochowskiej i biskupa częstochowskiego, jako Jej wysłannika do wychodźstwa.

(Ciąg dalszy nastąpi)

AGITATORZY HITLEROWSCY W POLSCE

„Gazeta Polska” z Warszawy donosi, że grupa niemieckich agitatorów przekroczyła nieopatrzenie granicę polską w okolicach Ostrowia, udając się na terytorjum Polski i agitując tam na rzecz Hitlera.

Następnie agitatorzy zdołali

zbić przed pościgiem polskich straży granicznych przyciem poddasz ucieczki wywrócić kilka znaków granicznych.

Organ ten komunikuje, że w okolicach Kempna władze polskie aresztowały dziesięciu agitatorów niemieckich.

MASOWY WZROST EKSPORTU POLSKIEGO DO ANGLJI

W związku z uzyskaniem przez polskich eksporterów nowych kontyngentów i ulg przy wywozie fowarów do Anglii na podstawie traktatu handlowego z Wielką Brytanią, który niedawno został zawarty, rozpoczął się masowy wywóz artykułów żywnościowych prze-

znaczących dla rynku angielskiego.

Poza nabiałem i mięsem eksportowany jest smalec. W jednym tygodniu przez port gdyński wysłano pierwsze transzporty smalcu do Anglii w ilości około 80 tysięcy kilogramów.

ZGON PROF. A. GLUZIŃSKIEGO

Onegdaj zmarł w Warszawie prof. dr. Antoni Gluźniński, jeden z najwybitniejszych lekarzy i uzoonych polskich. S. p. prof. Gluźniński urodził się w roku 1856 we Włocławku. Był członkiem czynnym Polskiej Akademii Umiejętności. Odznaczony krzyżem komandorskim »Polonia Restituta« i szeregiem odznaczeń zagranicznych. Ogłosił około 100 prac naukowych. Był założycielem i redaktorem »Polskiego Archiwum Medycyny Wewnętrznej« w latach 1923 — 25.

LICYTACJA 115 KAMIENIC

Warszawskie Tow. Kredytowe Miejskie wystawia na sprzedaż przymusową większą liczbę nieruchomości z powodu niezaplaconych pożyczek.

Nowa lista licytacji obejmuje 115 kamienic, oszacowanych na sumę 12200.000 złotych. Licytacje będą przeprowadzone w czerwcu b. r. Wśród wystawionych na sprzedaż nieruchomości przeważają kamienice na Starym Mieście oraz w północnej dzielnicy Warszawy.

KARA ZA SAMOWOLNĄ ZMIANĘ IMIENIA

Znany zdołbunowski lekarz-dentysta — Boruch Rozenbliit, odpowiadał przed Sądem Okręgowym w Równem za samowolną zmianę w dowodzie osobistym swego imienia Boruch na Borys, przyczem sfałszowanego w ten sposób dowodu osobistego użył przy wyrobieniu dla swego syna paszportu zagranicznego. Sąd skazał Rozenbliita na 6 miesięcy bezwzględnego więzienia.

GŁOWA WOŹNICY W PYSKU KONIA

Niezwykły wypadek wydarzył się onegdaj w Łodzi na ulicy Zagajnikowej w pobliżu toru kolejowego. W miejscu tem zatrzymał się wóz, prowadzony przez Ant. Bartzakę. Woźnica zabrał się do naprawy udy. W pewnej chwili zdenerwowany uderzył konia w łeb, a wówczas koń chwycił zębami głowę woźnicy. Bartzaka zaczął przeraźliwie wzywać pomocy. Zbiegli się przechodnie, którzy uwolnili woźnicę z uścisku zębów końskich. Ponieważ Bartzaka zalan był krwią, wezwano pogotowie ratunkowe, którego lekarz stwierdził u woźnicy złamanie szczęki i kilku zębów. Po nałożeniu opatrunków Bartzaka w stanie ciężkim przewieziono do szpitala w Radogoszczu.

Z Brazylii

NALEŻY ZMNIEJSZYĆ ROZCHODY — POWIADA P. MINISTER SOUZA COSTA

W wywiadzie udzielonym jednemu z dzienników rioskich, p. Minister Skarbu wyraził się, iż należy zmniejszyć rozchody, bo w przeciwnym razie nie zdolamy przezwyciężyć obecnej sytuacji.

Koniecznym też jest — powiada p. Minister — działać energicznie lecz z rozważa i przy współdziałaniu wszystkich odpowiedzialnych za interesy administracji państwowej.

NOWY MINISTER WOJNY
Wobec ustąpienia generała Goes Monteiro z Ministerstwa Wojny, p. Prezydent Getulio Vargas zaprosił na to wysokie stanowisko gen. João Gomes Ribeiro Filho, który zaproszenie przyjął i już objął urządowanie w Ministerstwie Wojny.

WYJAZD PANA PREZYDENTA VARGASA DO ARGENTYNY

Już została ustalona definitywnie data 17 b. m. na wyjazd pana Prezydenta do Argentyny.

Ze świata katolickiego

WZROST PROPAGANDY CHRZEŚCIJAŃSKIEJ W NIEMCZECH

Arcybiskup wikariat generalny w Kolonii wysłąpił ponownie przeciw na coraz większą skalę uprawianej propagandzie antychrześcijańskiej. Jako przykład przytacza wikariat fakt, że w jednym tylko kiosku gazelowym w Kolonii wystawiono do sprzedaży 13 dzienników i pism anty-

chrześcijańskich, których nakład sięga 160 tysięcy egzemplarzy. Wikariat zwraca uwagę, że zwolnienie na tego rodzaju wystąpienia antychrześcijańskie powiększa niepokój wśród ludności i stoi w wyraźnej sprzeczności z głoszonymi hasłami jednolici narodowej.

KATOLICKA AGENCJA PRASOWA W CHINACH

Komisja Synodalna przy delegaturze apostołkiej w Pekinie stworzyła agencję informacyjną pod nazwą »Agentia Lumen« i powierzyła jej kierownictwo o. Dietz'owi, sekretarzowi Komisji. Katolicka Agencja Prasowa rozsyła prasie chińskiej wiadomości z całego świata, dotyczące się Ko-

ścioła katolickiego. Komunikaty »Lumen« redagowane są w języku: chińskim, francuskim i angielskim. Pierwszy komunikat zawierał, na czele, orędzia Mgra Zanina delegata apostołskiego Chln, kreślące zadania Agencji »Lumen« na szerokim tle misji z Kościoła.

MISJONARZE ODKRYWCAMI POKŁADÓW WĘGLA WŚRÓD PUSTYN LODOWYCH

Misjonarze (Oblaci Marji Niepokalanej), pracujący wśród Eskimosów w Lettie Harbour, w wikariacie apostołskim Machenzie, odkryli pokłady węgla. Dla kraju tego, który bardzo poważnie cierpi na brak materiału opałowego,

jest to odkrycie pierwszorzędnego doniosłości. W domku, zbudowanym naprędce przy kopalni, założyli misjonarze radiostację nadawczą — odbiorczą, pozwalającą im komunikować się ze światem.

NA WRÓCENIE WYBITNEGO METODYSTY ANGIELSKIEGO

Ostatnio przyjęty został do Kościoła katolickiego jeden z najwybitniejszych i najbardziej oświatowych metodystów angielskich T. S. Gregory, były duchowny sekty, do której cała jego rodzina należała od czasów Johna Wesleya (założyciela tej sekty)

W dniu przystąpienia do katolicyzmu T. S. Gregory wydał pracę pod tytułem »Niedoskonały wszechświat«, którą rozpoczął jeszcze jako metodysta i która doprowadziła go do jedności z Kościołem.

Pan Prezydent odbędzie podróż na krążowniku »São Paulo«, w asyście kilku okrętów wojennych i dwu eskadr lotniczych, złożonych z 18 samolotów Marynarki.

Tak więc Parana będzie pierwszym stanem w Brazylii, który ogłosi swą Konstytucję w nowej Republice.

PARAŃCZYCY W IZBIE DEPUTOWANYCH

Prace w Izbie Deputowanych już podjęto, przystępując do wyboru stałych komisji. Paracą dotychczas dostarczyła 3 deputowanych do tych komisji, a mianowicie: do komisji Konstytucyjnej wszedł deputowany Arthur Santos; do komisji Bezpieczeństwa Narodowego, deputowany Plinio Tourinho; do komisji Robót Publicznych, Transportów i Komunikacji, deputowany Francisco Pereira.

Na jednym z posiedzeń Konstytuancy Stanowej wniesiono projekt utworzenia Rady Stanowej, która składałaby się z siedmiu członków-radców, z siedzibą w Kurytybie.

Głównym zadaniem Rady byłoby czuwanie nad sumiennym wykonywaniem wszelkich prac w urzędach publicznych, kontrola administracji stanowej i wydawanie orzeczeń we wszystkich sprawach dotyczących interesów Stanu.

Paraná

KRWAWE MORDERSTWO

W miejscowości Ribeirão das Contas, kilka dni temu popełniono ohydne morderstwo i to z blachę przyczynę.

Od kilku lat żyły tam w najlepszej zgodzie dwie rodziny Gouveia i Lage. Rok temu jednak stosunki przysiażni znacznie się pogorszyły, a to z powodu, iż zwierzęta domowe rodziny Lage przechadzały często na pola Gouveiów, niszcząc je.

Kilkakrotnie Gouveia zwracał uwagę Lage'emu, aby się to więcej nie powtarzało. Nic nie pomogło. Gouveia udaje się więc do miejscowych władz, które pozwoliły na uwięzienie zwierząt o ile jaszczże raz będą na jego polach.

Po dwóch dniach Gouveia uwięził kłacz Lage'go, gdyż znów niszczyła plantacje.

W drodze, gdy prowadził kłacz do miasteczka, został zaatakowany przez braci Lage, którzy zarządzali od niego zwrotu zwierzęcia lecz usilnawszy odmowę, strzelili kilkakrotnie do Gouvei, zabijając go na miejscu.

Mordercy po trzech dniach stawili się na policji, przyznając się, iż to w sposób bezczelny, do popełnienia czynu.

Policja wzięła surowe śledztwo.

KURYTYBA

Jak krąży pogłoski dnia 12 b. m. zostanie ogłoszona nowa Konstytucja Stanowa.

zlikwidować długi Lloyd Brasileiro, przystępując następnie do jego reorganizacji.

— W Rio p. Prezydent podpisał dekret, na mocy którego zostali wydaleny z kraju hiszpan Luiz Libromont i polak (?) Jan-ker Giwner, jako elementy szkodliwe dla państwa.

— W Porto Alegre przystąpiono do budowy nowej przeźni, której koszt wyniosł przeszło 5 milionów milrejsów.

— Stan Minas Geraes czyni starania w celu uzyskania dla siebie wyjścia na morze. Prawdopodobnie byłby niem port Benevente w stanie Espirito Santo.

Ostatnie wiadomości

— Nowy projekt prawa wyborczego, który ma uzupełnić Konstytucję polską zawiera poważne zastrzeżenia co do działalnoci stronnictw politycznych.

Projekt ten wywołal żywą opozycję w niektórych partiach politycznych, które widzą zagrożony swój wpływ przy wyborach.

— Prezydent Estonji, p. Konstanty Paets, przybył do Warszawy, zkad ma się udać do jednego z miejsc kąpielowych w Polsce.

— Organ rządowy »Ekspres Poranny«, omawiając przyszłą wizytę Laval'a do Polski a i pakt francusko-rosyjski, powiada, jak byłoby możliwym dojść do Niemiec, gdyż pakt jest przeciw Niemcom, nie przechodząc przez Polskę. Dlatego też wizyta p. Laval'a jest niezmiernie ważną i opinia polska spodziewa się, iż minister Francji będzie umiał zająć odpowiednie stanowisko.

— Władze polskie skonfiskowały niemiecki dziennik, wychodzący na Pomorzu pod tytułem »Pommerellen Tagblatt«, który podburzał Niemców przeciw Polakom i to właśnie w Polsce.

— 500 robotników z zakładu Guidotto, na Górnym Śląsku, protestują przeciw ich zamknięciu i domagają się rozdziału zapomóg kasowych, które wynoszą 3 miliony złotych.

— Ze źródeł wiarygodnych donoszą, że rząd niemiecki donosił rządowi angielskiemu, że zamierza skonstruować pewną ilość łodzi podwodnych. Projektuje się zbudować 12 łodzi o wyporności 250 tonn.

Akoją tą Rzesza gwałoi Traktat Wersalski, zabraniający Niemcom budowania łodzi podwodnych.

— »Angriff« donosi, że w Murenster (Niemcy) władze sądowe zasekwestrowały majątek klasztorny S. S. Sereanek w Hil trup, w związku ze śledztwem, prowadzonym przeciwko przełożonej oraz jednej z sióstr, podejrzanych o przestępstwo na tle dewizowym.

— W jednym z portów francuskich odbywa próbnę jazdy największy parowiec transatlantyki »Normandie«.

Jest to kolos o pojemności 79.000 ton; długość jego wynosi 313 metrów a szerokość 36 metrów.

Zbudowany jest według wymagań najnowszej techniki i z niewidzianym dotąd luksusem.

— W całej Anglii obchodzą uroczystości 25-lecie panowania króla Jerzego V.

— W Hiszpanji p. Lerroux utworzył nowy rząd.

— Najnowsze dane statystyczne podają, że Ameryce Północnej winne są inne państwa zawrotną sumą 16 897.000.000 dolarów; z tego przypada na długi z wojny światowej 10.304.000.000 dolarów.

O Polsce i sprawach polskich

W AMERYCE PÓLNOOCNEJ

W Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej przez szereg lat od powstania wolnej Polski wychodził miesięcznik w języku angielskim: »Poland«. Miał on informować amerykańskich o sprawach polskich i o Polsce, co do której niepojęta wprost ignorancja panowała nawet wśród warstw wykształconych. Pismo to wydawano z dużym nakładem; pod względem treści i zewnętrznej szaty stało rzeczywiście na wysokości swego zadania. Niewielki »Poland« upadł; osteromilionowa Polonia amerykańska nie zdołała przedłożyć suchotniczego żywota miesięcznika. A pomoc Rządu polskiego wskutek wprowadzenia oszczędności ustała. Była to strata nie do odzalenia. Ludzie dobrej woli podjęli na nowo wydawać to samo pismo pod tytułem »Poland-America« ale i to nie długo się utrzymało.

Obecnie jeden z młodych dziennikarzy polsko-amerykańskich p. Leopold Dende, podjął się na własną rękę wydawnictwa nowego miesięcznika, którego brak tamtejszych zastąpił. Nowe pismo nosi tytuł: »The Polish American Review« i wcale dobrze się przedstawia. Doskonale wybór treści i wiele ilustracji.

Leoz czy uda się utrzymać nowe pismo w warunkach z pewnością trudniejszych niż miały poprzednie wydawnictwa?

Oto pytanie, na które odpowiedź da dopiero przyszłość. Przedsięwzięcie jednak naprawdę godne poparcia.

Adres wydawnictwa:
The Polish American Review
7116 Indiana Ave
Cleveland, O. — U. S. A.

Wskł.

CZŁOWIEK NADZIANY NA ŻELAZNE SZTACHETY

Watrząsająca śmierć pijanego w Rydułtowach

Mieszkaniec Rydułtów Teodor Kluger nie stronił od kieliszka, a wszyscy znajomi mówili nieraz między sobą o dziwnym sporcie, jaki uprawiał Kluger po wyszczeniu sporej ilości alkoholu. Oto podchmielony Kluger z dziwną pasją wspiął się wtedy na drzewa i słupy telegraficzne.

Niedawno zdarzyła się tragedia właśnie na tle tej manji. Kluger pił całą noc z niedzieli na poniedziałek. Wcześniej rano wracał do domu. Kiedy przechodził obok zakładu św. Antoniego, doszły go odgłosy nabożeństwa odprawianego w zakładzie. Chcąc zaspokoić ciekawość, wspiął się Kluger na drzewo i przyglądał się adoracji. W pewnej chwili krucha gałąź złamała się pod ciężarem jego ciała i Kluger ze znacznej wysokości spadł na żelazny parkan najeżony ostremi sztachetami. Ostre kolce płotu przesyły ciało Klugera nawylot.

Mimowolni świadkowie tej strasznej sceny pośpieszyli na ratunek ofierze nalgou. Wszelka pomoc jednak była spóźniona. Krwawie straszliwie z wielu ran, Kluger zmarł po godzinie męczarni.

Sanguel Sanguel Sanguel

SANGUENOL

(Formuła niemiecka)

Jedynie lekarstwo, które po 20-dniowym zastygnięciu go zabezpiecza i chroni każdego od suchoty.

Skutki:

- 1) Ogólne wzmocnienie sił i natychmiastowy powrót apetytu.
- 2) Znika zupełnie ból głowy, bezsenność i nerwowość.
- 3) Zwalcza radykalnie przynębienie i wywołuje chęć do życia.
- 4) Powiększa wagę ciała aż do 3 kg.

Choroby rakamozna łatwo uniknąć, ponieważ polega ona na zgrupowaniu potasu w pewnej części ciała. Kalcjum rozpuszcza potas. Sanguenol zawiera kalcjum i dzięki temu można uniknąć raka.

Sanguenol jest to wynalazek naukowy.

Powyższe wymienione szczegóły są opinią, wydana przez lekarza Dr. Manuela Soares de Castro. Do nabycia w całej Brazylii.

Podziękowanie

Ja niżej podpisana chorowałam ciężko przez cztery lata na nogę, nie mogąc już chodzić. Radzono mi używać różnych środków, ale napróżno. Udałam się do kilku lekarzy, ale bez skutku. Noga mnie dalej bolała. Zycie moje było smutne. Radzono mi udać się jeszcze raz do lekarza, specjalisty na te choroby niedawno przybyłego z Rio, **Dr. Aleksandra Dobrowolskiego**. Nie bardzo już w to wierzyłam; ale jednak spróbowałam i poszłam do niego. Po kilku zastrzykach i użyciu lekarstwa uczulam wielką ulgę. Dziękuję p. Dr. Aleksandrowi Dobrowolskiemu za tak dobrą usługę. Kurytyba, 9 Maja 1935 roku.

E Sikorska

Sociedade Curitybana dos Proprietarios

Nadzwyczajne Walne Zebranie. W imieniu p. Prezesa zapraszam Sz. Członków, oraz wszystkich właścicieli nieruchomości w Munic. Kurytyby na **Nadzwyczajne Walne Zebranie**, które się odbędzie 14. maja, we wtorek, o godzinie 8 wieczorem, przy **Rua 15 de Novembro, róg Rua Dr. Farla**, dawniej Garibaldi, naprzeciw Uniwersytetu, w salonie Associação Commercial do Paraná, łaskawie użyconego przez p. Prezesa Twa. Associação. Na porządku dziennym będą poruszane ważne sprawy, a mianowicie o podatki, wygórowane taksy realności, tak w mieście jak i poza miastem. Chodzi tu o kwestie interesujące nie tylko członków ale i nieczłonków, którzy posiadają nieruchomości. Two. proszę aby stawili się onajak najliczniej, bez różnicy co do klasy, na zebranie, na którym będą broniłone ich własne interesy. Bo tylko wtedy, gdy wszyscy są zjednoczeni, będziemy silni. Lista złych lokatorów, którzy nie wykonują swych zobowiązań, jest do dyspozycji Członków u p. Skarbnika, przy Rua do Rosario Nr. 3. Two. to również zawiadamia Sz. właścicieli nieruchomości, że przedłużył termin zapisów do końca maja, t. j. że przyjmuje się na członków, bez wstępu, za opłaceniem tylko rocznej wkładki członkowskiej w wysokości 12\$000.

Kurytyba, 7 maja 1935.

Sekretarz.

Przy zakupach towarów polewać się na ogłaszających się w „LUDZIE”.

JUNAK X NACIONAL

Dnia 12 maja b. r. o godzinie 2-ej po południu, odbędzie się na boisku junackim mecz piłki nożnej o mistrzostwo, między drużynami Junaka i Nacional. Ponadto Junak w swym pierwszym występie wykazał wysoką formę, niniejszy mecz budzi wielkie zainteresowanie. Członkowie za okazaniem legitymacji członkowskiej i kwitła za kwiecień, mają wstęp wolny.

DLACZEGO PEACISZ LOKATORNE?

Dlaczego nie jesteś właścicielem domu? Za 5\$000, 10\$000, 20\$000 mieszkanie, możesz nabyć własny dom w firmie

Empreza Constructora Universal Ltda,

Która daje go swoim członkom. Pleciędzy swych nigdy nie stracisz. Załadaj informację przy Rua 15 de Novembro 384 — Kurytyba.

O K A Z J A !

ZA 300\$000 ALKIER ZIEMI! Sprzeda się 25 akrów dobrej ziemi składającej się z lasu, kapeoity i pastwiska w miejscowości **Turvo Quartelão de São Bento**, między **Rio Negro a Lapa**, oddalonej o 18 km. tak od **Lapy** jak i **Rio Negro**. Obok tej ziemi znajdują się dwa tartaki, gdzie można sprzedać korzystnie produkty rolne. Ziemia jest urodzajna i częściowo ogrodzona. Znajdują się na niej drzewa pinjorowe, imbujuwe i inne oraz woda, piol i t. p.

Sprzeda się również 6 alkierów dobrej ziemi z lasem w miejscowości **Cascata** (oddalonej o 1 kilometr od **Lapy** z której można sprzedawać drzewo co paleta na stacji.

Zgłaszać się u właściciela: **Alfredo de Paula Ribas** — Rua Dr. Mancel Pedro — **Lapa** — Paraná

APTEKA HUMANITARIA — DROGARIA

Rua Dr. Trajano Reis N 37 — Kurytyba
Wszelki wybór lekarstw i preparatów krajowych i zagranicznych po cenach niskich.
Recepty lekarskie załatwia się prędko i sumiennie.

APTEKA „TIRADENTES“

Aptekarz: **KUNO KLEEMANN**
Kurytyba — Fraça Tiradentes 398 — Telefon 1084
Bogaty skład nowo sprowadzonych artykułów drogerijnych i aptecznych, krajowych i zagranicznych, perfumeryj, mydełek, artykułów gumowych, aniliny i t. d. — Recepty lekarskie wykonuje się sumiennie i po cenach umiarkowanych.
W aptece tej udziela kilku lekarzy porad lekarskich.
MÓWI SIĘ I PO POLSKU.

FARBY BAYER

są najlepsze do farbowania wszelkich materiałów
PERFUMY ZAGRANICZNE
jakoteż kosmetyki, pudry, szminki, brylantyny, pasty do zębów, różne pachnące wody i t. d.
La no LUHM — Rua Riachuelo 1612 — CURITYBA

Obuwie

dla
Mężczyzn i chłopców.

NOWY WYBÓR.
PO CENACH FABRYKI.

SKŁAD
CHAPELARIA VENUS
Rua Quinze, esq. Dr. Muricy
ZAKUPOJCIE ZANIM SIĘ WYRÓB SKOŃCZY.

A SUISSA

Towarzystwo anonimowe askuracji wogóle.
Założone w roku 1869.
Kapitał zakładowy 10.000.000 fr. szw. w mlr. 40.000.000\$000.
Fundusz rezerw. 5.100.000 fr. szw. w mlr. 20.000.000\$000.
Kapitał zadeklarowany na Brazylię 1.000.000\$000 cały zrealizowany.

Aktywa w roku 1932 około 100.000.000\$000.
Ubezpieczenia od wypadków na morzu, ziemi i od ognia.

SIEDZIBA — **Zürich** — SUISSA
Agencja główna na Brazylię:
Rua General Camara, 56 — Rio de Janeiro.
Agent główny na Paraná: **João Nociti**
Caixa postal 248 — Telefon 875 — Telegramy: „Nociti”.
Rua 15 de Novembro 387, piętro. Curitiba — Paraná.

Casa de Saude „São. Francisco“

DOM ZDROWIA — KLINIKA PRYWATNA
DR. JORGE MEYER FILHO
Rua São Francisco N. 25; — Kurytyba
Specjalność: Operacje, leczenie chorób kobiecych, pomoc przy porodach zastawianie sztucznego pneumatora X przy osobach cierpiących na płuca. — Nowoczesny aparat Roentgena. — Diatermia. — Sztuczne promienie ultra fioletowe, słoneczne, Zyskopia i t. d. — Przyjmuje od godz. 10-tej do 11 i pół i od 1—5.

TRZECI MAJ

W TOWARZYSTWIE „POLONIA” W IRATY

I w bieżyącym roku T wo „Polonia” nie pozostając w tyle za innymi organizacjami polskimi pod nlebem Południowego Krzyża — urządziło dnia 5 maja imponujący obchód 144-tej rocznicy Konstytucji 3 Maja.

Na pierwszym miejscu, jak na prawdziwych Polaków-Katolików przystało, uduano się ze szlądarami na nabożeństwo do kościoła św. Michała. Obszerna świątynia, amajona zielenią i kwiatami, przyczodobiona barwami narodowymi, nie mogła pomieścić wliwnych. Podniosłe, patrijotyczne kazanie, wygłosił Ks. proboszcz Warkocz, przenosząc słuchaczy myślą, aż hen ku Ojczyźnie, która wolna, rośnie w potęgę, dorównując innym narodom europejskim. Nlejednemu może i za z oka spłynęła, gdy przepiękne słowa kaznodziel obrazowały ziemię, gdzie prochy dziadów leżą, gdzie słowiczek nuci swe pieśni nad mogiłami rycerstwa, co ongiś z pieśnią „Bogarodzico” na ustach, szło w bój, w obronie Wlary Świętej, której Polska — Przedmurzem wieki całe była. A dzień 3 Maja 1791 roku? Uroczyste „Te Deum” rozbrzmiało w świątyniach pańskich po ogłoszeniu wlekompomnej Konstytucji, bratającej cały naród.

Po skończonej Mszy św., stowa przepięknego hymnu „Boże coś Polskę” wbiły się potężnym chórem ku niebu ze szczerą prośbą: „Ojczyznę wolną — pobłogosław Panie!

A potem akademija. Jedna z już wykończonych sal, nowego Kolegium SS. Miłosierdzia, wypełniona była do brzości. Wśród gości, znajdował się prefekt Iraty, p. Mario Camargo i inni brazylijanie. Dałci odśpiewały hymny na

rodowe, poczem obecni w skupieniu wysłuchali, wygłoszonego po polsku i po brazylijsku, odczytu, o znaczeniu rocznicy Konstytucji 3 Maja. Śpiewy, deklaracje i inne występy dzieci szkolnych uzupełniły akademiję.

Wieczorem zaś w tej samej sali, na nowej scenie, odbyło się przedstawienie dzieł, monolog i sztuczka teatralna p. t. „Trafiała kosa na kamień”, oddana znakomicie przez pp. Filizkowskich. Podzięką i uznanie należy się Przew. ks. Proboszczowi Warkoczowi, który nie bacząc na różne przykrości, wytrwał pro wadzi rozpoczęte dzieło, skupiając przy T-wle „Polonia” wszystkich tych, którzy szanują jedno swoje przekonanie, mają wypisanie na swoim sztandarze: „Bóg i Ojczyzna”.

Dowodem tego był liczny udział w obchodzie, aż ks. Proboszcz rozczolony, dziękował ludziom za posłuch.

Na tem miejscu pozwalam sobie także w imieniu Twa „Polonia” podziękować Czcigodnym Siostrom Miłosierdzia za staranne przygotowanie obchodu i ubawienie nas podczas przedstawienia.

Ale bo i ludzie są poczciwi. Na „lejlonie” p. Paczkowski aż zachrył, tak musiał się uwijać z rozprzedawaniem fantów, których prędko zabrakło.

Z tego wszystkiego widać, że Polonia irateńska mocno się trzyma swego T wa. „Polonia” pozostaje pod zarządem ludzi światłych i rozumnych. Ofiar na dobre cele ludzie nie żałują; pracą wre ochoczo i dzielnie. Potrzebę nauki rozumieją; kolegium Sióstr jest przepelnione dziećmi tak polskimi, jak brazylijskimi. Dobry duch tu panuje — wśród dobrych ludzi!

Co porabia siostra Hitlera w Wiedniu?

Wielu krewnych Hitlera przebywa w Austrii. Hitler był przed oile obywatel austriackim. O jego siostrze Pauli, mieszkającej w Wiedniu, różne pisma zagraniczne podawały wiadomości, niezupełnie ściśle. Chcąc się dowiedzieć całej prawdy, udał się współpracownik „Neues Wiener Journal” do domu, w którym mieszka panna Paula Hitler i w ten sposób kreśli swoje spostrzeżenia:

„Schoenburggasse 52. Wysoki starannie utrzymany dom czynszowy. Na parterze wielka ślusarnia i skład węgla, mieszkania należą do jakiegoś doktora, jakiegoś radcy, na jednym z pięter znajduje się salon mód... Mezanin, pierwsze piętro, drugie

Mnożą się ludy

Mnoży się ludzkość na świecie z zastraszającą szybkością. Mało o tem wiemy, gdyż nie zadajemy sobie trudu przejrzenia cyfr statystycznych przyrostu ludności w każdym kraju. Ażby przekonać się, czy wojny mogą ujemnie odbijać się na przyroście ludności świata, albo też szkodliwym dla dalszego rozrostu licy ludów może być zmniejszenie się urodzin, przyjrzyjmy się cyfrom.

Przedewszystkiem jedno pytanie: ile ludzi żyje na świecie, jaka jest liczba białych, żółtych i czarnych na kuli ziemskiej? Ołóż od ludożerców Nigerii w Afryce i żebraków Szanghaju w Chinach począwszy, a skończywszy na miliardach Nowego Yorku, żyje i cierpi na świecie obrzydliwa armia ludzi, liczącą przeszło 2 miliardy dusz.

Wzrost ludności w ubiegłym półturostleciu postępował naprzód bardzo szybko i bez przerwy.

W r. 1650 ogólna liczba mieszkańców

bielzną... Ale nie potrwa to długo.

Must zająć mieszkanie odpowiadające godności brata. Za parę dni przenosi się więc do Doebing pod Wiedniem, gdzie zajmie duże, bardzo wykwintne mieszkanie.

Znałomi określają Paulę jako brunetkę, o rysach bardzo podobnych do rysów niemieckiego kanclerza. Chodzi bardzo elegancko ubrana, jakkolwiek skromnie. Codziennie rano wstaje wczesnie i wyjeżdża do Doebing, ażeby pilnować adaptacji w swoim nowem mieszkaniu. Zagadkowe jest tylko jedno w jej życiu: dlaczego nie wyjeżdża do Niemiec? Gdy się jej znajomi o to pytają, to jedynie tylko potrząsa głową. Paula Hitler chce posiadać w Wiedniu.

szkańców na świecie wynosiła nie więcej jak 450 milionów.

Na początku zaś 19-go wieku dochodziła miara do wysokości 600 milionów, a obecnie w r. 1935 przekroczyliśmy liczbę dwóch miliardów czyli 2.000 milionów. Jest to dowodem niezbitym, że liczba mieszkańców świata w przedziagu ostatnich 134 lat powiększyła się przeszło trzykrotnie.

Liczba ludzi na świecie rośnie w ostatnich latach zatem w sposób sawrotny. Dokąd dojdziemy, jeżeli ten rozwój potrwa dalej? Jeżeli z dwóch miliardów zrobi się cztery, a z czterech 8 i z sześciu miliardów wyłoni się 8? Czy i wleczas nie nastąpi przeludnienie? Czy nie musi zabraknąć miejsca na ziemi, a prócz miejsca także żywność na wyкармienie tych miliardów? Przecież uczony Denk obliczył, że nasza ziemia może w dzisiejszych warunkach pomieścić i wyżywić najwyżej około ośmiu miliardów. Co będzie jednak, gdy liczba dojdzie do 10-ciu miliardów?

brata w gazetach. Codziennie spoglądały obie spokojne kobiety na tytuły: Adolf Hitler, Adolf Hitler...

A od ich brata przychodziły listy i przekazy pieniężne. Na odwrotnej stronie wielkich kopert było wydrukowane: „Sekretarjat kanclerza Rzeszy”. Obie panie cieszyły się: Adolf znów napisał.

Przed rokiem p. Raupal opuściła Wiednie, wyjechała do Berlina na wezwanie swego brata. Prowadził dyktatorowi Niemiec gospodarstwo. Paula Hitler pozostała w Wiedniu. Nie chciała mieszkać już w tem wspaniałem mieszkaniu na I piętrze. Złożyła wszystkie meble do magazynu i przeniosła się do mieszkania na poddaszu. Tuż za jej ścianą dziewczęta służebne wieszają

Wiedniu.

Paula Hitler chce posiadać w Wiedniu.

ZBLIZA SIĘ ZIMA!

rychlej w ciepłe materiały w naszym składzie ludowym

Z São Paulo i Rio zapowiadają nam obserwatorzy astronomiczni ostrą zimę w tym roku; dlatego radzimy naszym klientom, ażeby zaopatrzyli się

CASA DO POVO

KTÓRY ZDOBYŁ REKORD SWEMI NISKIEMI GENAMI.

Największy wybór; wyroby włóczkowe, płaszcze, zakiety, koldry i koce

Pluszo meszkowane bardzo szerokie, metr	1\$300	Kratka ciemna, gruba i szeroka	1\$400	Kreton na przeszcieradla półniane, szerokość 2,10 m.	5\$500
» w paski i kwiaty, metr	1\$600	Drelchły 50 różnych typów od	1\$100	Kretony w kolorach półniane, szer. 2,20	6\$000
» ciemne na lekką załobę, metr	2\$000	Gabardyna czarna i w kolorach m.	2\$800	Len czysty, belgijski, szer, metr	1\$3000
» imitacja kaszmiru, piękne odmiany	2\$500	Płótno na sienniki metr	1\$000	Ręczniki 20 typów od	3000
» w duże kwiaty na kimona, metr	2\$500	Materiał na obrusy stołowe, biały i kolorowy, metr	3\$500	» do kąpiel, 20 typów	5\$000
» Kashá, różnego typu, od	2\$000	Materiał na białinę i ręczniki metr	1\$800	Kapy podwójnej szerokości w ząbki i frendzle	12\$500
» gładkie we wszystkich kolorach	1\$000	Alpaka jedwabna wszelkich kolorów, metr	3\$500	» » » » » jedwabne	30\$000
Kashá Tweed meszkowany, fantazyjny	2\$500	Jedwab Lingerie, bardzo dobry, w kolorach	6\$000	Koce na kolebki, w ząbki	4\$500
» szkocki ostatnia moda	3\$500	Jedwab Cordone najlepszego typu	5\$000	» kawalerskie, popielate, grube	5\$000
» wełniana na zakiety szer. 1,50	11\$500	» Crepa Gloria, bardzo ścisły	7\$000	» szerokie, grube kol. bronz.	12\$000
Sukno w paski na garnitury sz. 1,50	9\$500	» Setim Laméem, szeroki, metr	5\$000	Koldry kawalerskie z drelunku	13\$000
» czarne i granatowe, szer. 1,50	12\$500	Jedwab gruby na zakiety, metr	15\$000	» » » » » kwieciste	18\$000
Linon gruby, wszelkie kolory	1\$200	Chitao Kwiecisty na dekoracje, metr	1\$200	» » » » » szerokie z drelunku	18\$000
Luizyna i batyst wszelkie kolory	1\$000	Perkale różne desenie od	3\$000	» » » » » kwieciste	32\$000
Opalina na wyprawy, od	1\$400	Kretony ścisłe na powioki, metr	1\$600	» » » » » z grubego atlasu	45\$000
Zefiry i dreliszki, największy wybór od	\$900	» » » » » na przeszcieradla, szerok. 1,85	3\$500		
Kratka depozyt różnych fabryk	1\$000	» » » » » półniane, szerok. 1,85 cm.	5\$000		

Szkarpetki grube dla chłopców, mężczyzn i pończochy dla pań znanej fabryki Herlkg, największy wybór, po najniższych cenach. Zakiety i palto dla chłopców, dziewcząt, mężczyzn i pań, piękny wybór po niższych cenach, ponieważ są wydawane we własnym zakładzie. Bluzki, kamizelki, szlafroki, zakiety, garnitury i pyjamy włóczkowe prawie za darmo, tylko w znanej **CASA DO POVO** Praça Cel. Enéas, 129 Tel 321, C. p. 158 - Curitiba

„Chargeurs Reunis” i „Sud Atlantique”

JEJONOLITA TRZECIA KLASA.
Kompanja ta sprzedaje bilety bezpośrednio do każdego miasta w Polsce i odwrotnie bilety z Polski do Brazylii. Stała bezpośrednia komunikacja z polskiego portu Gdynia z Brazylią i Argentyzną.
Doskonała organizacja przy sprowadzaniu rodzin ze wszystkich miast Europy Centralnej a szczególnie z POLSKI.
Informacje w języku polskim i brazylijskim udziela **P. TEOFIL G. VIDAL**
CURITYBA - Rua Barão Rio Branco 209 - Paraná.

Klinika Dentystyczna JAN SKALSKI Chirurg - Dentysta

Wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres dentystryki szybko, starannie i tanio. Przyjmuje w każdej chwili.
Rua Brigadelro Franco N. 1985 róg Aquidabam - CURITIBA

AUTA na sprzedaż
po bardzo niskich cenach różnych typów w GARAZU „São João” JANA KASPERSKIEGO przy RUA ALEGRE.

Słynne lekarstwo HAEMATOGEN D-RA HÖMMELA

rozpowszechnione na całym świecie już od 35 lat działa znakomicie przeciw: **Anemii, Sklerozie, Suchości, Malariai - Neurastenji, febrze, grypie, zapaleniu płuc, skarlątynie, odrze, chorobom kobiecym, skrofulom, astenji i t. d.**
lekarstwo **Haematogen D-RA HÖMMELA** działa zawsze z zupełnym skutkiem.

SZOPS w Butelkach z Atlantyki jest dziś śmietanką parańską

TELEFON 790 - 791 - DEPOSITO: TELEFON 709.

Złoto — władca świata NAJSILNIEJSZY ARGUMENT NA ŚWIECIE

Złoto przemawia bardziej do człowieka niż dziesięć tysięcy argumentów, powiedział kiedyś Eurypides, a Wircjill twierdził, że chęć złota przekształca serce ludzkie. To co o złotym metalu powiedzieli ci dwaj ludzie zawsze miało wielki wpływ na kształtowanie się ludzkości — wpływ zarówno dobry jak zły.
Jeśli zawnidzamy popądaniu złota wielkie wojny, wielkie zwycięstwa i wielkie rozboje, to zawnidzamy mu również wielkie odkrycia nowych ładów. Podobój Ameryki Południowej przyniosł netylko wytepienie Azteków i Inkasów, ale także i kolonizację zachodniej półkuli. Ta chęć zdobycia złota otworzyła również ludziom drogę do Kalifornji, a bogate zdobycze Australji przyczyniły się wydatnie do zaludnienia tego kontynentu.

Indjach, Rodezji, Australji, na Tasmanji, Nowej, Zelandji, Peru, Patagoji, Hondurasie, nad brzegami Tanganiki i Meksyku, wszędzie pełno jest ludzi poszukujących cennego metalu. W Hiszpanji, Grecji i Szwecji utworzone zostały specjalne konsorcja, które zajmują się badaniami i sondowaniem gruntów w nadziei odkrycia pokładów złota. W Rosji dzisiejszej poszukiwania w tym kierunku stają się z dnia na dzień intensywniejsze. Nadzieja znalezienia złota jest tak silna, że poszukiwacze liczą się na dziesiątki tysięcy. W samej Kanadzie obliczono, że od 25 do 30 tys. ludzi udało się do okolic, co do których istnieje prawdziwe podobieństwo, że posiadają złota. Oczywiście, że ludzi tych nie złota nie powstrzyma i żrząc.

złota są udziałem bogaczy. Te przedsiębiorstwa wymagają wielkich kapitałów, specjalnych maszyn i kosztownych instalacji. Jak wszystko w naszej epoce eksploatacja żył złota została również uprzemysłowiona. Nie wystarcza jednak posiadać urządzenia do eksploatacji kopalni, ale trzeba również mieć szczęście, aby je odkryć.
Te wielkie przedsiębiorstwa poszukiwaczy złota zatrudniają wielką liczbę geologów, inżynierów górniczych oraz „poszukiwaczy”, którzy już w dzisiejszych czasach nie są górnikami, ale specjalistami od pewnych czynności bardzo subtelnych opartych na podstawach naukowych i przeprowadzonych systematycznie. Te poszukiwania pochłaniają każdego roku olbrzymie miljonowe sumy i bardzo często nie dają żadnych rezultatów. Ale kiedy zdarzy się pomyślne odkrycie, wtemczas dochód pokrywa wszystkie ubiegłe lata jałowe.
Dzięki najnowszemu wynalazkom techniki, zawodowi poszukiwacze mają możliwość przeszukiwania takiej ilości terenów, na których przekopanie zużyłoby dawniej parę lat. Od czasu wielkiej wojny przystąpiono do eksploatacji terenów, do których nigdy przedtem nie dotarł człowiek. W tych poszukiwaniach odgrywa wielką rolę samolot.

kopalnia nie może nastarczyć zapotrzebowaniu rynku. Jest to jedyny towar, który nie potrzebuje reklamy i na który popyt jest zawsze większy niż podaż. Od odkrycia Ameryki, to jest od r. 1492 — świat wzbogacił się o ilość złota wartości 340 miliardów franków. W tej całej sumie 80 proc. przypada na epokę od 1860 po dzień dzisiejszy. Wśród odkryć złotych najświetniejszych w czasach ostatnich, należy wymienić Kiondike i kopalnie nad rzeką Sturgeon w Kanadzie. Poza to jak wleś niesie podobno poszukiwacze są na dobrej drodze do odkrycia niesłychanie bogatych kopalni na terenie Yukonu.

sił chodzi o władców królewskich w Europie, najdawniej zasiada na tronie holenderska królowa Wilhelmina, która plasuje swą władzę od 45 lat. Objęła ona rządy gdy miała lat 10 pod opieką swej matki, żony Wilhelma III. Włoski król, Wiktor Emanuel zajmuje pod względem długości swego panowania drugie miejsce i ma za sobą 35 lat rządów. Jeśli chodzi o wiek, najstarszym monarchą na świecie jest książę Lichtenstein.

Złota przyszłość
Wydobywanie złota datuje się od bardzo wielu wieków. Istnieją rysunki egipskie sprzed trzech tysięcy lat przedstawiające kopalniczy złota przy pracy. Znane są również z podań Starego Testamentu słynne kopalnie złota w Thirsium które zreszłą zostały odnalezione przez naszych geologów. Według starożytnych kronik kopalnie złota należące do króla Salomona produkowały rocznie 66 talentów złota, co przedstawiła pokazała suma, jeśli zważymy, że 1 talent równa się 56.000 franków.

Miasta poszukiwaczy złota
Tam, gdziekolwiek okaże się najmniejszy ślad kruszczy, powstaje momentalnie całe miasto poszukiwaczy. Na Nowej Gwinei nad brzegiem rzeki Bulia, poszukiwacze złota zbudowali całe miasto w przeciągu paru tygodni. Olbrzymie trzy motorowe Yunkersy zdolne do przewożenia ciężarów trzy, czteronogowych dostarczyły na miejsce budulca. Tylko w ten sposób można było przetransportować nad łańcuchem gór wysokość 2.000 metr. ciężkie stalowe szkielety do żelbetonowych budynków. W ten sam sposób powstało również miasteczko Bob Jobsey w Kanadzie.

Towar, na który zawsze jest popyt
Jak było wspomniane — poszukiwanie kruszczy wymaga wielkich nakładów pieniężnych. W jednej z kopalni w Afryce południowej włożono w przedsiębiorstwo 150 milj. franków, za nim po 7 miu latach natrafiono na bogate złota. Ale za to kiedy już odkryje się taki skarbiec —

SIEDM NAJLEPSZYCH ORKIESTR ŚWIATA
Dr. Adrian Boult, sławny angielski dyrygent, który właśnie wrócił do Anglii po występach gościnnych w Bostonie, powiada, że Ameryka posiada trzy z 7 najlepszych orkiestr koncertowych świata.
Tych siedem najlepszych orkiestr są to:
Bostoniska orkiestra symfoniczna.
Wiedeńska filharmonja.
Berlińska filharmonja.
Amsterdamska orkiestra Concertgebou.
Fiadelfijska orkiestra symfoniczna, dyrygowana przez Leopolda Stokowskiego.
Londyńska orkiestra symfoniczna.

Wesoły kącik DAWID I GOLJAT
W okresie, gdy przyszły prezydent republiki Thiers i sławny pisarz Barbey d'Aureville byli skromnymi dziennikarzami, do szło kiedyś między nimi do ostrej polemiki prasowej. Thiers, który nigdy nie widział Barbey'a powiedział do kogoś:
Gdy spotkam tego nędznika, polamię łaskę na jego łepel głowie.
Słowa te dołarty oczywiście szybko do Barbey'a.
Parę dni potem Thiers siedział w redakcji pewnego dziennika, pisząc jakiś artykuł. Nagle podszedł ktoś do niego i szepnął:
— Widzi pan tego wielkiego draba stojącego tam pod ścianą? To jest właśnie Barbey...
Thiers przerażony olbrzymim wzrostem i atletyczną budową swego przeciwnika, zapomniał o swych pogroźkach i szybko skierował się ku wyjściu, pocieszając się w pośpiechu na biurku ołówkiem.
— Hej, panie Thiers! — zawołał zanim Barbey swym tubalnym głosem. — Zapomniał pan zabrać swą łaskę.